

BIDRAG TILL
SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

C) BERGSHANDTERINGEN.

COMMERCE COLLEGII

UNDERDÅNIGA BERÄTTELSE

FÖR ÅR

1867.

STOCKHOLM,
TRYCKT HOS JOH. BECKMAN,
1868.

INLEDNING

TILL

Bidrag till Sveriges officiella statistik. C, Bergshantering. Commerce Collegii underdåniga berättelse för år ... – Stockholm : P.A. Norstedt & söner, 1859-1911.

Täckningsår: 1858-1910.

Serien bytte 1867 namn till Bergshanteringen.

Föregångare:

Bergs-Collegii underdåniga berättelse om förhållandet med bergshandteringen. – Stockholm, P. A. Norstedt & söner, 1835-1858.

Täckningsår: 1833-1857.

Efterföljare:

Bergshantering / Kungl. Kommerskollegium. – Stockholm : K. L. Beckman, 1912-1978. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1911-1977.

Översiktspublikation:

Historisk statistik för Sverige. Statistiska översiktstabeller : utöver i del I och del II publicerade t.o.m. år 1950. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1960.

S. 1. Tab. 1. Produktion av järnmalm, tackjärn samt vissa andra metaller 1836-1950.

S. 2. Tab. 2. Produktion av viktigare andra malmer än järnmalm samt av stenkol m. m. 1871-1950.

S. 3. Tab. 3. Produktion av viktigare järnmalm och tackjärn länsvis 1881-1950, 1000 ton.

S. 4-5. Tab. 4. Bergshantering 1896-1950.

Sveriges bergshantering år 1913 : specialundersökning / av Kommerskollegium. – Stockholm : Isaac Marcus, 1917. – 257, 108 s. – (Sveriges officiella statistik).

S. 1-85: Några historiska data rörande den svenska bergshanteringen [från äldsta tid och fram till 1915].

BIDRAG TILL
SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

C) BERGSHANDTERINGEN.

COMMERCE COLLEGII

UNDERDÅNIGA BERÄTTELSE

FÖR ÅR

1867.

STOCKHOLM,
TRYCKT HOS JOH. BECKMAN,
1868.

Innehåll.

	Sid.
1:o Jernhandteringen:	
Malmuppföringen.....	4.
Tackjernstillverkningen.....	11.
Gjutgodstillverkningen.....	14.
Stångjernstillverkningen.....	16.
Jernmanufaktur- och Ståltillverkningen.....	18.
Jernrörelsen på vågarna.....	19.
2:o Tillverkningen vid de så kallade Ädlare Verken: (guld; silfver; koppar; nickel; messing;).....	21.
3:o Diverse Verk och Tillverkningar: (kopparhamrar och kopparvalsverk; bly; zink; kobolt; brunsten; svafvel; kopparvitriol; jern-vitriol; rödfärg; alun; blyerts; porfyr; marmor; stenkol;).....	23.
Öfversigt rörande de vid bergshandteringen åren 1863-1867 åstadkomna produkter.....	27.
4:o Arbetskraft: (antal arbetare använda vid bruks- och bergverksrörelsen; olycksfall bland dessa arbetare; ångmaskiner använda vid bruks- och bergverksrörelsen;).....	28.
5:o Inmutningar och Hvilostånd.....	29.
6:o Förändringar genom anläggning eller nedläggande af Verkstäder.....	30.

STORMÄKTIGSTE, ALLERNÅDIGSTE KONUNG!

Jemlikt Nädig föreskrift, får Eders Kongl. Maj:ts och Rikets Commerce-Collegium härmed afgifva underdånig Berättelse rörande Bergshandteringen i Riket för bruksåret 1867, med redogörelse under särskilda rubriker för de förhållanden, berörda Berättelse bör omfatta.

1:o **Jernhandteringen.**a) **Malmuppföringen.**

Under bruksåret hafva, på sätt här nedan finnes närmare angifvet, blifvit upphemtade 11,401,831 centner 10 g bergmalm, samt 418,436 centner 30 g sjö- och myrmalmer.

De grufvor, som under året varit bearbetade, äfvensom de belopp bergmalm, hvilka ur dem erhållits, äro följande:

Grufvornas eller Grufvefältens		Arbetade grufvor.	Erhållen malm.	
Belägenhet.	Benämning.	Antal.	Centner.	g
Norrbottens Län:				
Gellivaara Socken.....	Gellivaara malmfält:			
	Bolagsgrufvan, Avarfors och Melderstein, försvarsvis.....	3	—	—
	Töreforsgrufvan	1	400	—
Piteå Socken.....	Ristjälns grufvor.....	1	12,660	50
	Summa för Norrbottens Län	5	13,060	50
Jemtlands Län:				
Offerdals Socken	Örnstolså grufva.....	1	627	—
Underåkers Socken	Grötmo grufva	1	875	—
Tännäs Socken	Förhoppningsgrufvan	1	3,661	—
	Summa för Jemtlands Län	3	5,163	—
Gefleborgs Län:				
a) <i>Helsingland:</i>				
Voxna Socken.....	Gymås malmfält.....	1	15,537	—
Skogs Socken	Östra Magmyrsgrufvan och Magmyrs-Mellan-grufvan	2	3,000	—
b) <i>Gestrikland:</i>				
Thorsåkers Socken	Nyängsgrufvorna	4	139,224	—
	Strandgrufvan	1	15,624	—
	Noregrufvan och Thoregrufvan	2	26,988	—
	Penningegrufvan	3	45,770	—
	Svedängsgrufvan	1	3,924	—
	Malmbergsrödjningsgrufvan	1	9,270	—
	Göskegrufvan	1	24,155	—
	Nybergs malmfält.....	1	19,380	—
	Svedmossegrufvan	1	4,776	—

Grufvornas eller Grufvefältens		Arbetade grufvor.	Erhållen malm.	
Belägenhet.	Benämning.	Antal.	Centner.	℔
	Balkgrufvan	1	1,176	—
	Försvarsvis.....	2	—	—
Årsunda Socken.....	Rödjningsgrufvan	1	962	—
Östra Fernebo Socken	Rödängsgrufvorna.....	2	7,372	—
	Summa för Gefleborgs Län	24	317,158	—
Upsala Län:				
Films och Dannemora Socknar	Dannemora malmfält	19	467,088	—
	Olof Persgrufvan	2	8,970	—
	Carolinagrufvan	1	2,650	—
	Elisabetsgrufvan.....	1	9,525	—
Morkarla Socken	Stenringsgrufvan	1	8,376	—
Alunda Socken	Hammarinsfältet.....	3	57,472	—
Kihls Socken.....	Fornbygrufvan, försvarsvis.....	1	—	—
Lena Socken.....	Sahlsta malmfält	3	35,800	—
	Brunna Norrgrufva.....	1	19,108	—
	Sörbergsgrufvan, försvarsvis	1	—	—
	Summa för Upsala Län	33	608,989	—
Stockholms Län:				
Vahlö Socken	Vigelsbo malmfält.....	2	91,662	—
	Gamla Rörbergsgrufvan och Tomtagrufvan	2	10,726	—
Börstils Socken	Jonsgrufvan	1	2,800	—
	Sandgrufvan.....	1	1,456	—
	Skedika grufvor.....	2	126,712	—
Hargs Socken	Björstagrufvan.....	1	4,068	—
Häfverö Socken	Herrängs malmfält	10	71,550	—
Österhanninge Socken	Utö malmfält	7	163,804	—
Söderby-Carls Socken	Slättgrufvan, försvarsvis	3	—	—
	Summa för Stockholms Län	29	472,778	—
Kopparbergs Län:				
Leksands Socken	Sörskogsgrufvan	1	22,288	—
	Qvarnbacksgrufvan	1	23,364	—
Svärdsjö Socken.....	Vinkärnsfältet	5	398,748	—
	Sjögrufvan	1	4,716	—
Kopparbergs Socken	Harmsarfsgrufvorna.....	2	10,218	—
Stora Tuna Socken	Hästbergsfältet	1	99,135	—
	Sqvatterbergsgrufvan	1	516	—

Grufvornas eller Grufvefältens		Arbetade grufvor.	Erhållen malm.	
Belägenhet.	Benämning.	Antal.	Centner.	₤
	Rågsvedsgrufvan	1	34,000	—
	Örnsgrufvan	2	90,400	—
	Remmegrufvan	1	15,664	—
	Hästhagsgrufvan.....	1	18,200	—
	Idkärrsbergsgrufvan	1	5,000	—
Sätters Socken	Stora Bispbergs- m. fl.	3	350,388	—
	Vestra Bispbergsgrufvan.....	1	47,820	—
	Försöksvis	2	—	—
Husby Socken.....	Rällingsbergsgrufvan	1	193,757	—
Garpenbergs Socken	Långviksgrufvorna	2	21,390	—
	Rullshyttegrufvan	1	6,774	—
By Socken.....	Vestersjögrufvan	1	34,740	—
Grangärdes Socken	Vestra Ormbergsfältet	9	243,270	—
	Östra Ormbergsfältet	2	161,955	—
	Grängesberget	4	90,345	—
	Risbergsfältet	3	25,755	—
	Slogberget	2	57,825	—
	Fjätterbäcksfältet	1	38,295	—
	Oxkärnberget.....	1	12,525	—
	Dröverksgrufvan	1	61,530	—
	Lekombergsgrufvan	1	18,580	—
	Bovinsgrufvan	1	28,020	—
	Nya Illmyregrufvan	1	3,000	—
	Fäbobacksgrufvan	1	30,210	—
Ludvika Socken	Fredmundsberget	2	27,705	—
	Finnäsfältet	3	171,240	—
	Ivikefältet	2	51,705	—
	Gräsberget.....	5	294,165	—
Norrbärkes Socken	Östanbergsfältet	4	87,555	—
	Torrstensberget	1	33,240	—
	Nyberget.....	4	148,905	—
	Gesbergsgrufvan.....	1	8,310	—
	Stjerngrufvan	1	4,125	—
	Timmergrufvan	1	10,800	—
	Klossgrufvan.....	1	9,900	—
	Storgrufvan	1	1,260	—
	Summa för Kopparbergs Län	82	2,997,338	—

Grufvornas eller Grufvefältens		Arbetade grufvor.	Erhållen malm.	
Belägenhet.	Benämning.	Antal.	Centner.	Ⓕ
Vestmanlands Län:				
Norbergs Socken	Risbergsfältet	7	420,964	—
	Morbergsfältet	5	277,404	—
	Smörbergsfältet	1	14,944	—
	Klackbergsfältet	3	225,832	—
	Sjustjernegrufvan	1	16,142	—
	Alderbergsgrufvan	1	40,410	—
	Lilla Badstugugrufvan	1	42,431	—
	Försöksvis	1	—	—
Vestanfors Socken.....	Flinthedsgrufvan	1	1,540	—
Skinnskattebergs Socken	Främshyttegrufvan	1	24,220	—
	Bastnäsgrufvan	1	48,340	—
	Bäckegrufvan	1	54,530	—
Sala Socken	Jonsgrufvan	1	3,200	—
	Olofsgrufvan	1	600	—
	Andersgrufvan.....	1	650	—
	Dalkarlsgrufvan	1	540	—
	Persgrufvan	1	625	—
	Jakobsgrufvan	1	580	—
	Springargrufvan	1	47,265	—
	Gräskärngrufvan	1	585	—
	Snarpsätragrufvan.....	1	5,300	—
	Lundsgrufvan	1	6,000	—
	Sjövassgrufvan	1	150	—
	Försöksvis	1	—	—
	Summa för Vestmanlands Län	36	1,232,252	—
Örebro Län:				
Nya Kopparbergs Socken	Lombergsfältet.....	5	70,407	50
	Långuddefältet.....	1	2,445	—
	Stjelkbergsfältet	1	1,500	—
	Runnbergsgrufvorna	2	5,310	—
	Svartviksfältet	5	140,369	—
	Salobergsfältet	1	7,020	—
	Försöks- eller försvarsvis	17	—	—
Ramsbergs Socken	Blanka- och Kärrgrufvefältet	3	55,640	—
	Strossafältet	2	91,250	—
	Södra Gräsberggrufvan	1	3,793	—

Grufvornas eller Grufvefältens		Arbetade grufvor.	Erhållen malm.		
Belägenhet.	Benämning.	Antal.	Centner.	Ⓕ	
Lindes Socken.....	Försöks- eller försvarsvis	6	—	—	
	Gränshyttfältet	1	14,520	—	
	Ingelshyttfältet	2	12,060	—	
	Stripgrufvefältet	2	151,200	—	
	Gladkänsbergsgruftan	1	1,500	—	
	Grönvoldsgruftan	1	24,850	—	
	Lindmarksgruftan	1	3,377	—	
	Haggruftan	1	34,440	—	
Hjulsjö Socken	Försöks- eller försvarsvis ..	7	—	—	
	Bredsjö Bruks mark	8	117,250	—	
	Grönhultsfältet	1	18,390	—	
	Römyrebergsgruftan	1	15,535	—	
	Ännenäsfältet	1	13,215	—	
	Ånsjö allmänning	1	53,500	—	
Hellefors Socken	Försöks- eller försvarsvis	6	—	—	
	Stora Björnhöjde gruftan	1	9,900	—	
	Stolpbergsgruftan	1	1,710	—	
Grythytte Socken	Högbornsfältet	5	171,630	—	
	Finnbergsfältet	1	14,760	—	
	Slotterhagsgruftan	1	1,275	—	
	Nora Socken.....	Dalkarlsbergsfältet	7	275,950	—
Vikersfältet		2	100,000	—	
Pershyttfältet		8	267,684	—	
Åshyttfältet		2	50,195	—	
Stribergsfältet		11	604,585	—	
Ringshyttfältet		3	91,700	—	
Klackafältet		2	169,900	—	
Skärhyttfältet		2	12,100	—	
Fogdehyttfältet		3	69,870	—	
Hvilarefältet		1	66,000	—	
Jernboås Socken.....		Malmbergsåsgruftan	1	1,900	—
		Slotterbergsfältet	1	38,700	—
Qvistbro Socken		Kronobergsgrufvorna	2	4,400	—
		Jakobsbergsgruftorna	2	574	—
Vinteråsa Socken	Hesselkullagruftan	1	15,708	—	
	Sannagruftan	1	31,660	—	
Summa för Örebro Län		136	2,837,832	50	

Grufvornas eller Grufvefältens				Arbetade grufvor.	Erhållen malm.	
Belägenhet.	Benämning.			Antal.	Centner.	Ⓕ
		Bruten malm. Centner.	Småmalm. Centner.			
Vermlands Län:						
Philipstads Norra och Vestra Bergslag	Nordmarksfältet	122,340	72,720	4	195,060	—
	Tabergsfältet	198,720	36,820	2	235,540	—
	Finnmossefältet	64,840	25,150	2	89,990	—
	Finnshyttfältet	45,520	11,180	3	56,700	—
	Spridda grufvor	17,630	660	2	18,290	—
	Summa	449,050	146,530	13	595,580	—
Philipstads Östra Bergslag.....	Persbergs och Yngs- hyttfältet	776,130	475,850	23	1,251,980	—
	Långbans grufvor	18,000	40,200	4	58,200	—
	Spridda grufvor	224,610	80,820	30	305,430	—
	Summa	1,018,740	596,870	57	1,615,610	—
	Summa för Verml:s Län	1,467,790	743,400	70	2,211,190	—
Södermanlands Län:						
Floda Socken	Högsjö och Stafs grufvor			2	60,000	—
	Försvarsvis			4	—	—
Sköldinge Socken	Skalunda, Vilhelmina, Mosstorps och Kantorps grufvor			5	35,560	—
Gåsinge Socken	Porthåls och Bredsjönäs grufvor			2	55,583	—
Tunabergs Socken	Skeppviks grufvor			2	1,670	—
	Vindsgrufvan			1	4,000	—
Svårtuna Socken.....	Sjösa grufvefält			1	10,300	—
	Föröhla och Reinholds grufvor			2	68,000	—
	Gillinge grufva			1	6,320	—
Dunkers Socken.....	Starrsätters grufva.....			1	15,200	—
	Summa för Södermanlands Län			21	256,633	—
Östergötlands Län:						
Skällviks Socken	Nartorps grufvefält			1	136,984	—
	Karsviksgrufvan			1	9,724	—
	Uggletorpsgrufvan.....			1	300	—
	Summa för Östergötlands Län			3	147,008	—

Grufvornas eller Grufvefältens		Arbetade grufvor.	Erhållen malm.	
Belägenhet.	Benämning.	Antal.	Centner.	Ⓕ
Calmar Län:				
Ukna Socken	Stensnäs-fältet	1	25,000	—
Hjorteds Socken.....	Öbälens grufva	1	3,000	—
Gamleby Socken.....	Skramsta grufva.....	1	2,800	—
	Summa för Calmar Län	3	30,800	—
Jönköpings Län:				
Månsarps Socken	Taberget.....	29	250,389	—
Alsheda Socken	Nilssonsgrufvan	1	4,316	—
Fröderyds Socken.....	Ingamåla grufva	1	9,597	—
Ökna Socken	Granebergs grufvor.....	2	728	—
Gällaryds Socken	Flathalla grufva.....	1	3,190	—
Ljunga Socken.....	Sörsjö grufva	1	888	10
	Summa för Jönköpings Län	35	269,108	10
Kronobergs Län:				
Moheda Socken	Gustafsbergs grufva.....	1	2,521	—
	Summa för hela Riket	481	11,401,831	10
Sjö- och Myrmalmer.				
hafva blifvit upptagna till följande belopp:				
I Östergötlands Län , ur 6 sjöar och 2 myrmalmsgäster, belägna inom Sunds Socken			17,000	—
I Calmar Län , ur 16 sjöar och 4 myrmalmsgäster, belägna i 12 socknar			42,000	—
I Jönköpings Län , för 5 masugnar.....			178,775	—
I Kronobergs Län , för 8 masugnar			180,661	30
		Summa	418,436	30

Det sålunda uppfordrade beloppet bergmalm öfverstiger det under året 1866 upphemtade med 35,753.04 centner, och är med undantag af det under året 1865 uppfordrade, hvilket utgjorde 11,681,729.30 centner, det största, som under något år erhållits. Ofvannämnda, under året 1867 uppfordrade, belopp sjö- och myrmalmer, åter, öfverstiger det året 1866 erhållna belopp af samma slags malmer med 226,526.73 centner.

Enligt Tullverkets räkenskaper äro under kalenderåret 1867 ur Riket utförda 236,775 centner jernmalm, hvaremot enahanda slags utförsel året 1866 uppgick till 328,109 centner.

b) Tackjernstillverkningen.

Under året hafva 220 masugnar varit begagnade. Blåsningstiden har utgjort tillsammans 34,746 dygn 2 timmar; och tillverkningen har uppgått till 5,964,543 centner 77 æ , deraf 126,008 centner 54 æ gjutgods, åstadkommet direkt ur masugnarna. I de orter, der tiondetackjern ännu fortfarande finnes påfördt, har tiondefrihet blifvit vederbörande tillgodoräknad för 2,609 dygn 16 timmar, hvaraf 728 dygn 3 timmar i anseende till ny blåsning och 1,881 dygn 13 timmar på grund af frihetsår. I sistberörda, fabrikanterne på grund af frihetsår tillgodoräknade, antal fri-dygn ingår dock äfven hela blåsningstiden för tre masugnar, en i Vestmanlands Län och två i Örebro Län, för hvilka frihetsåren under bruksårets lopp tilländagått, och för hvilkas skattläggning åtgärder blifvit vidtagna. För den så kallade Vesterbergslagen, i Kopparbergs Län, äfvensom för Ofvansjö och Thorsåkers Bergslag, i Gefleborgs Län, har, så vidt inkomna uppgifter gifva vid handen, icke heller för nu ifrågavarande år något tiondetackjern blifvit påfördt, ehuru, på sätt Kammar- och Commerce-Collegierna i underdånigt utlåtande, angående väckt fråga om tackjernstiondens afskaffande äfven inom de privilegierade Bergslagerne, den 31 December 1867, efter lemnad utredning i ämnet, i underdånighet anført, sistnämnda orter äro att betrakta såsom åtnjutande bergslagsfriheter.

Af det debeterade tiondetackjernet, 17,748 centner 33.46 æ , hafva 1,808 centner 16.29 æ anmält till leverering in natura.

I nedanstående Tabell Lit. A. äro nämnda förhållanden, i afseende å produktion äfvensom i fråga om erlagdt tiondejern, upptagna särskildt för hvarje Län, der, i förra fallet, tackjernstillverkning egt rum, och, i senare hänseendet, tackjernstionde utgått.

Lit. A.

Tackjernstillverkningen, året 1867.

Belägenhet. Län.	Antal masugnar.		Blåsningstid.		Uppgifven tillverkning.						Tiondefri blåsningstid.				Tionde-tackjern.			
	Obe-gag-nade.	Be-gag-nade.	Dygn.	Tim-mar.	Tackjern.		Gjutgods.		Summa.		Egentliga fridygn.		På grund af frihetsår.		Hela beloppet.		Levereradt in natura.	
					Centner.	æ	Centner.	æ	Centner.	æ	Dygn.	Tim-mar.	Dygn.	Tim-mar.	Centner.	æ	Centner.	æ
Norrbottens.....	5	1	83	—	4,490	—	2,762	10	7,252	10	—	—	—	—	—	—	—	—
Vesterbottens ...	1	3	466	13	73,749	50	5,284	85	79,034	35	—	—	—	—	—	—	—	—
Vesternorrlands	1	4	647	3	94,946	18	2,654	20	97,600	38	—	—	—	—	—	—	—	—
Jemtlands	1	1	80	19	3,746	—	—	—	3,746	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gefleborgs.....	8	20	3,001	14	572,558	75	—	—	572,558	75	—	—	—	—	—	—	—	—
Upsala.....	5	6	874	22	187,961	24	—	—	187,961	24	—	—	—	—	—	—	—	—
Stockholms.....	3	2	250	6	45,126	45	351	75	45,478	20	—	—	—	—	—	—	—	—
Kopparbergs ...	12	52	7,025	3	1,333,180	3	11,945	76	1,345,125	79	—	—	—	—	—	—	—	—
Vestmanlands...	9	17	2,383	3	431,728	84	9,630	97	441,359	81	112	—	488	—	2,796	46.64	1,756	73.29
Örebro.....	16	54	9,751	14	1,609,944	88	45,370	80	1,655,315	68	377	6	1,393	13	9,001	68	51	43
Skaraborgs.	—	1	233	1	36,472	22	560	90	37,033	12	—	—	—	—	—	—	—	—
Vermlands.....	7	25	5,086	8	955,345	6	13,835	9	969,180	15	198	21	—	—	5,342	81.95	—	—
Elfsborgs	—	1	148	12	22,533	27	614	78	23,148	5	—	—	—	—	—	—	—	—
Södermanlands.	2	6	1,047	—	109,857	28	14,827	94	124,685	22	—	—	—	—	—	—	—	—
Östergötlands ...	—	4	918	—	129,738	80	8,531	30	138,270	10	—	—	—	—	—	—	—	—
Calmar.	3	8	885	—	95,049	91	2,917	51	97,967	42	—	—	—	—	—	—	—	—
Jönköpings	3	11	1,429	4	102,649	18	3,802	73	106,451	91	40	—	—	—	607	36.87	—	—
Kronobergs	5	4	435	—	29,457	64	2,917	86	32,375	50	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	81	220	34,746	2	5,838,535	23	126,008	54	5,964,543	77	728	3	1,881	13	17,748	33.46	1,808	16.29

Den sålunda åstadkomna tillverkningen öfverstiger den för året 1866 med 549,673.97 centner, samt medeltillverkningen för de nästföregående fem åren med 861,586.75 centner, och är den största, som för något år finnes uppgifven.

Fördelas, på sätt förut skett, tackjernstillverkningen å nedannämnda Bergslager och öfriga orter i Riket, med angifvande af antal begagnade masugnar, blåsningstid, tillverkningsbelopp, dygnstillverkning samt medelbelopp för hvarje masugn af blåsningstid och tillverkning, med sistnämnda medelbelopp äfvensom tillverkningsbeloppen utjemnade till hela tal, så finnes förhållandet derutinnan för bruksåret 1867 hafva varit följande:

Lit. B.

Tackjernstillverkningen inom och utom Bergslag, året 1867.

	Begagnade masugnar.	Blåsningstid.		Tillverkningsbelopp.	Dygnstillverkning.	Medelbelopp för hvarje masugn.	
		Antal.	Dygn.			Timmar.	Centner.
<i>Inom Bergslag.</i>							
Vester-Bergslagen i Kopparbergs Län.....	27	3,255	11	564,762	173.48	121	20,917
Norbergs Bergslag i Vestmanlands Län.....	15	1,983	8	367,456	185.27	132	24,497
Nya Kopparbergs, Hellefors, Grythytte, Hjulsjö, Lindes och Ramsbergs Bergslager i Örebro Län.....	24	3,744	14	620,093	165.60	156	25,837
Nora, Carlskoga, Lekebergs och Lerbäckes Bergslager i Örebro Län.....	24	4,828	12	820,818	169.99	201	34,201
Philipstads Bergslager i Vermlands Län.....	19	3,604	6	670,437	186.01	190	35,286
Summor och medeltal	109	17,416	3	3,043,566	174.76	160	27,923
<i>Utom Bergslag</i>							
Summor och medeltal för hela Riket	220	34,746	23	5,964,544	171.66	158	27,112
Förhållandet var år 1866:							
Inom Bergslag	107	17,137	23	2,867,199	167.30	160	26,796
Utom Bergslag	113	15,784	15	2,547,671	161.40	139	22,546
För hela Riket	220	32,922	14	5,414,870	164.47	150	24,613

Enligt denna fördelning, belöpte sig tillverkningen inom Bergslag för bruksåret 1867 till 51.03 % af det inom Riket i dess helhet tillverkade beloppet, under det att enahanda tillverkning för året 1866 uppgick till 52.95 % af nämnda belopp. Medelbeloppet af dygnstillverkningen, åter, har för bruksåret 1867 utgjort: inom Bergslag 174.76 centner samt utom Bergslag 168.55 centner, och för Riket i dess helhet 171.66 centner, hvaremot enahanda slags belopp för bruksåret 1866 utgjorde inom Bergslag 167.30, utom Bergslag 161.40 och för Riket i dess helhet 164.47 centner; och äro förstnämnda, under året 1867 uppnådda, belopp, i hvad angår förhållandet så väl inom som utom Bergslag äfvensom för Riket i dess helhet, de största, som hittills under något år blifvit åstadkomna. Vid hvarje masugn tillverkades i medeltal året 1867, inom Bergslag 27,923 centner, utom Bergslag 26,314 centner och inom Riket i dess helhet 27,112 centner, under det att tillverkningsbeloppen i dessa hänseenden året 1866 utgjorde: inom Bergslag 26,796 centner, utom Bergslag 22,546 centner och inom Riket i dess helhet 24,613 centner.

Beräknad Länsvis, har dygnstillverkningen i medeltal uppgått till följande belopp:

Län.	År 1867. År 1866.	
	Centner.	Centner.
Norrbottnens	87.37.	61.78.
Vesterbottnens	169.42.	166.56.
Vesternorrlands	150.82.	159.94.

	År 1867.	År 1866.
	Centner.	Centner.
Jemtlands	46.37.	32.27.
Gefleborgs	190.75.	177.16.
Upsala	214.83.	229.87.
Stockholms	181.73.	218.07.
Kopparbergs	191.47.	177.82.
Vestmanlands	185.20.	171.43.
Örebro	169.75.	164.66.
Skaraborgs	158.91.	166.36.
Vermlands	190.55.	184.86.
Elfsborgs	155.88.	155.03.
Södermanlands	119.09.	133.20.
Östergötlands	150.62.	126.03.
Calmar	110.70.	116.94.
Jönköpings	74.48.	71.59.
Kronobergs	74.43.	61.32.

Beträffande medelbeloppen af blåsningstid och tillverkningsbelopp för hvarje masugn, hvilka, på sätt nyss omförmäls, för Riket i dess helhet utgjort under bruksåret 1867, det förra 158 dygn och det senare 27,112 centner, samt under bruksåret 1866, det förra 150 dygn och det senare 24,613 centner, så är förhållandet härutinnan för nämnda år inom de särskilda Länen följande:

Län.	Blåsningstid.				Tillverkningsbelopp.	
	År 1867.	År 1866.	År 1867.	År 1866.	År 1867.	År 1866.
	Dygn.	Timm.	Dygn.	Timm.	Centner.	Centner.
Norrbottnens (blott 1 masugn begagnad).....	83.	—	94.	—	7,252.10.	5,807.55.
Vesterbottens	155.	12.	109.	22.	26,344.78.	18,307.69.
Vesternorrlands	161.	19.	135.	23.	24,400.09.	21,742.04.
Jemtlands (blott 1 masugn begagnad)	80.	19.	26.	12.	3,746.00.	855.15.
Gefleborgs	150.	2.	111.	9.	28,627.94.	19,732.86.
Upsala	145.	20.	128.	17.	31,326.87.	29,588.91.
Stockholms	125.	3.	73.	19.	22,739.10.	16,088.37.
Kopparbergs	135.	2.	143.	—	25,867.80.	25,428.72.
Vestmanlands	140.	4.	140.	2.	25,962.34.	24,014.40.
Örebro	180.	14.	174.	18.	30,653.99.	28,777.37.
Skaraborgs (blott 1 masugn begagnad).....	233.	1.	217.	22.	37,033.12.	36,254.05.
Vermlands	203.	11.	192.	13.	38,767.21.	35,594.11.
Elfsborgs (blott 1 masugn begagnad).....	148.	12.	78.	10.	23,148.05.	12,157.19.
Södermanlands	174.	12.	161.	12.	20,780.87.	21,513.24.
Östergötlands	229.	12.	274.	8.	34,567.52.	34,574.46.
Calmar	110.	15.	110.	19.	12,245.93.	12,955.23.
Jönköpings	129.	22.	119.	20.	9,677.45.	8,580.15.
Kronobergs	108.	18.	113.	23.	8,093.87.	6,987.66.

Den största tillverkningen vid en verkstad har åstadkommits vid Hofors i Gefleborgs Län, med 130,726 centner, och den dernäst största vid Långshyttan i Kopparbergs Län, med 124,823.50 centner, samt den minsta vid en masugn i förstnämnda Län, med 2,440.18 centner. Dygnstillverkningen har dock fortfarande, liksom föregående året, varit högst vid Långshyttan, der den i medeltal uppgått till 356.64 centner.

Genom Kammar-Collegii, Stats-Kontorets och Commerce-Collegii kungörelse den 2 September sistlidna år hafva lösningsprisen för tiondetackjernet för samma år varit sålunda bestämda:

	För Centnern.
	R:dr öre.
I Philipstads Östra Bergslag i Vermlands Län.....	2: 70.
» Philipstads Norra och Vestra Bergslager i nämnda Län	2: 30.
» Lerbäckes Bergslag i Örebro Län.....	2: 70.
» Carlskoga Bergslag i d:o	2: 60.
» Lekebergs Bergslag i d:o	2: 55.
» Nora Bergslag i d:o	2: 45.
» Lindes Bergslag i d:o	2: 30.
» Hjulsjö och Nya Kopparbergs Bergslager i Örebro Län	2: 10.
» Tabergs Bergslag i Jönköpings Län.....	2: 55.
» Norbergs och Skinnskattebergs Bergslager i Vestmanlands Län	2: 40.
» öfrige orter, der tiondetackjern ännu utgöres.....	2: 25.

Utförseln af tackjern har enligt Tullverkets räkenskaper uppgått:

under året 1867 till.....	555,728 centner.
» » 1866 »	356,750 »
» » 1865 »	376,633 »
» » 1864 »	403,157 »
» » 1863 »	235,749 »

c) Gjutgodstillverkningen.

Såsom redan blifvit i underdånighet omförmäldt och tabellen Lit. A. utvisar, har vid masugnarna under bruksåret 1867 gjutgods omedelbarligen åstadkommits till ett sammanräknadt belopp af 126,008 Centner 54 g . Vid de egentliga gjuterier, åter, om hvilkas anläggning anmälan hos Bergsöfverstyrelsen egt rum, och från hvilka, i följd deraf uppgifter rörande tillverkningen till nämnde Styrelse ingått, har genom tackjerns omsmältning gjutgods under berörda år blifvit till nedannämnda belopp tillverkad:

	Centner.	g .
Norrbottnens Län: Piteå Socken..... Rosfors	1,381.	81.
Vesterbottnens Län: Bygdeå Socken Robertsfors	653.	63.
Vesternorrlands Län: Långsele Socken Forsse	341.	14.
» » Skön Socken..... Mohög.....	1,659.	33.
Jemtlands Län: Offerdals Socken..... Rönnefors.....	140:	—
Gefleborgs Län: Gefle stad	4,842.	30.
» » Söderhamns Stads område	1,748.	—

		Centner. g.	
Gefleborgs Län:	Vahlbo Socken	Forsbacka	2,068. 25.
»	» Thorsåkers Socken	Hofors	5,126. 68.
Stockholms Stad	Bergsund		7,071. —
Kopparbergs Län:	Ore Socken	Furudal	1,625. 35.
»	» Nås socken	Lindesnäs	1,342. 23.
»	» Garpenbergs Socken	Dormsjö	3,337. 45.
«	» Grytnäs Socken	Avesta	187. 30.
»	» Norrbärkes Socken	Morgården	4,180. 90.
Vestmanlands Län:	Arboga Gjuteri		15,553. —
»	» Köpings Gjuteri		4,441. —
Örebro Län:	Askers Socken	Brefven	3,329. 36.
Skaraborgs Län:	Undenäs Socken	Forsvik	4,125. 62.
Vermlands Län:	Brunskogs Socken	Brunsbjergsverken	395. 39.
»	» Eda Socken	Charlottenberg	1,799. 83.
»	» Gunnarskogs Socken	Lyred	144. 27.
»	» Elfsbacka Socken	Elfsbacka	354. 25.
»	» Rämens Socken	Lesjöfors	2,178. 89.
»	» Trankils Socken	Lenartsfors	887. 56.
Elfsborgs Län:	Steneby Socken	Billingsfors	334. 90.
»	» Bäcke Socken	Bäckefors	795. 04.
»	» Ödeborgs Socken	Rådanefors	1,602. —
Göteborgs och Bohus Län:	Göteborgs Stad	Keillers Fabrik	12,191. 56.
»	» » » Partilleds Socken	Jonsered	1,730. —
Södermanlands Län:	Lilla Mällösa Socken	Hellefors	3,010. 04.
»	» Tunabergs Socken	Näfveqvarn	5,934. 32.
»	» Åkers Socken	Åker	5,576. —
Östergötlands Län:	Risinge Socken	Finspång	15,387. 10.
»	» Motala Socken	Motala	7,362. 61.
Calmar Län:	Calmar Stad	Calmar	173. 45.
»	» Lofta Socken	Öfverrum	4,000. —
»	» Hallingsbergs Socken	Ankarsrum	8,745. 34.
»	» Gärdserums Socken	Forseström	2,328. 88.
»	» Wimmerby Socken	Storebro	3,302. 58.
»	» Ljungby Socken	Fredriksström	1,332. 09.
»	» Molilla Socken	Rosenfors	655. 94.
»	» Döderhults Socken	Oskarshamn	1,593. 17.
Jönköpings Län:	Ingatorps Socken	Bruzaholm	4,163. 91.
»	» Kåreda Socken	Åminne	1,786. 46.
»	» Gnosjö Socken	Häryd	1,300. —
Kronobergs Län:	Skatelöfs Socken	Huseby	1,925. —

			Centner.	Ⓕ.
Kronobergs Län: Nottebäcks Socken.....	Klafreström	358.	—	
» » Lenhofda Socken.....	Säfsjöström	200.	91.	
» » Sandsjö Socken	Öremo	2,614.	—	
« » Moheda Socken.....	Torp	2,046.	24.	7,144. 15.
Blekinge Län: Lösens Socken	Lyckeby.....			2,044. 43.
Malmöhus Län: Helsingborgs Gjuteri		3,622.	48.	
» » Malmö d:o		6,470.	—	
» » Ystads d:o		4,200.	—	14,292. 48.
Kristianstads Län: Kristianstads d:o				6,050. —
				Summa 181,750. 99.

d) Stångjernstillverkningen.

Under bruksåret 1867 hafva 407 stångjernsverk, med 912 smälthärdar, varit begagnade, samt tillverkningen derstädes uppgått till 4,010,368 Centner 68 Ⓕ, enligt hvad i nedanstående Tabell Lit. C. finnes närmare angifvet:

Lit. C.

Stångjernstillverkningen, året 1867.

Län.	Obegagnade Verk.	Begagnade.		Uppgifven tillverkning.	
		Verk.	Härdar.	Centner.	Ⓕ
		Antal.	Antal.		
Norrbottnens	4	4	5	4,826	16
Vesterbottnens	2	5	12	54,278	12
Vesternorrlands.....	—	18	38	109,482	44
Jemtlands	—	2	2	2,047	50
Gefleborgs	14	48	127	534,660	43
Upsala	1	9	32	113,809	5
Stockholms	2	5	16	50,497	26
Kopparbergs	6	54	124	566,287	27
Vestmanlands	12	35	84	391,004	98
Örebro	15	51	111	674,183	5
Skaraborgs	1	9	17	55,552	25
Vermlands	21	74	159	830,554	97
Elfsborgs	2	14	26	114,636	80
Göteborgs och Bohus	1	1	1	284	86
Södermanlands	5	8	13	58,005	68
Östergötlands	3	28	66	286,297	98
Calmar	2	14	28	71,287	85
Jönköpings	3	16	29	60,507	59
Kronobergs	2	11	21	31,557	62
Blekinge	—	1	1	606	82
Summa	96	407	912	4,010,368	68

Denna tillverkning öfverstiger den för nästföregående året med 86,383.26 centner, och är den största, som under något af de år, dessa Berättelser omfatta, blifvit åstadkommen. Det största tillverkningsbeloppet vid ett verk finnes uppgifvet för Smedjebackens valsverk i Kopparbergs Län, med 144,554.30 centner, och det minsta för ett verk i samma Län, med 200 centner.

Medeltillverkningen för hvarje under året 1867 begagnad härd, jemförd med enahanda post för det nästföregående året, förhåller sig inom de särskilda Länen äfvensom för Riket i dess helhet, på sätt som följer:

Län.	Medeltillverkning för hvarje härd.	
	Året 1867.	Året 1866.
	Centner.	Centner.
Norrbottens	965.23.	685.55.
Vesterbottens.....	4,523.18.	4,021.48.
Vesternorrlands	2,881.12.	2,834.55.
Jemtlands	1,023.75.	922.50.
Gefleborgs	4,052.44.	3,646.92.
Upsala	3,556.53.	3,625.86.
Stockholms.....	3,156.08.	3,133.11.
Kopparbergs	4,566.83.	4,679.12.
Vestmanlands	4,654.82.	4,164.76.
Örebro	6,073.72.	5,864.14.
Skaraborgs	3,267.78.	3,471.79.
Vermlands	5,223.62.	5,062.88.
Elfsborgs	4,409.11.	4,330.82.
Göteborgs och Bohus.....	284.86.	316.55.
Södermanlands.....	4,461.98.	2,874.79.
Östergötlands.....	4,337.85.	4,094.58.
Calmar	2,545.99.	2,718.92.
Jönköpings	2,086.47.	2,197.16.
Kronobergs.....	1,502.74.	1,757.45.
Blekinge	606.82.	-----
Hela Riket	4,397.33.	4,210.28.

I nästföregående berättelse omförmäldes, att vissa till denna gren af jernhandteringen hörande verk på senare tider börjat användas uteslutande, eller i betydligare omfattning, för tillverkandet af smältstycken, hvilka sedan, der de ej disponerades direkt för export, hufvudsakligen vid andra, med valsverk försedda, verkstäder vällades och utarbetades; och är för nu ifrågavarande år en tillverkning i detta hänseende särskildt uppgifven:

för Gefleborgs Län af	112,605.55	Centner.
» Kopparbergs Län af	220,233.80	»
» Vestmanlands » »	14,918.35	»
» Örebro » »	79,576.62	»

eller tillsammans 427,334.32 Centner.

e) Jernmanufaktur- och Ståltillverkningen.

För tillverkning af stål och jernmanufaktur under bruksåret 1867 hafva varit begagnade 306 verk, och är den vid 305 af dessa verk åstadkomna tillverkningen af nämnda slag uppgifven till ett sammanräknadt belopp af 537,915 centner 83 g , enligt hvad nedanstående Tabell Lit. D närmare utvisar.

Lit. D.

Jernmanufaktur- och Ståltillverkningen, året 1867.

Län.	Begagnade verk.	U p p g i f v e n t i l l v e r k n i n g .											
		Stål.		Plåtar.		Spik.		Redskapsmide.		Diverse annan manufaktur.		Summa.	
		Antal.	Centner.	g	Centner.	g	Centner.	g	Centner.	g	Centner.	g	Centner.
Norrbottnens	5	—	—	—	—	878	58	200	65	640	67	1,719	90
Vesterbottnens	4	—	—	—	—	895	69	59	85	792	5	1,747	59
Vesternorrlands	13	336	10	—	—	3,459	83	1,631	73	6,124	73	11,552	39
Jemtlands	2	—	—	—	—	—	—	—	—	284	—	284	—
Gefleborgs	14	8,260	80	—	—	3,313	8	397	73	217	63	12,189	24
Upsala	4	2,631	48	—	—	10	30	—	—	554	3	3,195	81
Stockholms	3	3,079	75	9,640	—	922	6	312	30	167	30	14,121	41
Kopparbergs	25	9,142	71	15,010	83	12,619	64	3,428	59	8,826	77	49,028	54
Vestmanlands	12	35,961	98	16,732	5	1,826	7	488	77	13,768	45	68,777	32
Örebro	27	11,409	48	—	—	8,884	49	161	63	27,564	70	48,020	30
Skaraborgs	6	—	—	—	—	3,221	52	1,467	61	2,127	82	6,816	95
Vermlands	61	17,429	20	—	—	36,989	27	2,091	66	21,327	79	77,837	92
Elfsborgs	18	5,780	21	—	—	6,710	—	1,063	84	7,061	81	20,615	86
Göteborgs och Bohus	2	—	—	—	—	1,190	70	1,023	4	42	57	2,256	31
Södermanlands	10	—	—	8,000	—	7,981	89	1,125	18	2,291	77	19,398	84
Östergötlands	32	8,987	96	67,242	57	27,011	66	1,109	69	15,376	84	119,728	72
Calmar	19	—	—	—	—	5,299	33	1,956	43	4,910	65	12,166	41
Jönköpings	18	—	—	15	16	5,403	45	2,196	43	2,802	21	10,417	25
Kronobergs	22	—	—	—	—	5,860	70	325	90	4,919	90	11,106	50
Hallands	1	—	—	—	—	—	—	—	—	90	—	90	—
Blekinge	4	—	—	11,595	78	17,500	—	—	—	293	79	29,389	57
Malmöhus	2	—	—	—	—	—	—	—	—	6,925	—	6,925	—
Kristianstads	1	—	—	—	—	—	—	—	—	10,530	—	10,530	—
Summa	305	103,019	67	128,236	39	149,978	26	19,041	3	137,640	48	537,915	83

I den här upptagna ståltillverkningen äro inberäknade 43,942 centner 3 g , dithörande, enligt Bessemers metod, å nedannämnda ställen åstadkomna tillverkningar, nemligen:

Vid Lenna i Stockholms Län	3,079	ctr	75	g
» Siljansfors i Kopparbergs Län	7,347	»	2	»
» Vestanfors i Vestmanlands Län	19,617	»	98	»
» Surahammar i samma Län	13,640	»	—	»
» Carlsdal i Örebro Län	257	»	28	»

Summa 43,942 » 3 »

Det sammanlagda beloppet af ofvan uppgifna jernmanufaktur- och ståltillverkning understiger beloppet af motsvarande tillverkning för nästföregående året med 11,437.10 centner; men i förstberörda belopp har likväl icke kunnat inberäknas tillverkningen vid ett manufakturverk i Calmar Län, Gunnebo, enär densamma blifvit uppgifven endast till värdet, och sålunda upptagen efter en annan grund än hithörande tillverkningar i öfrigt; varande berörda, vid nämnda bruk åstadkomna, tillverkning, hvilken emellertid innefattar äfven fabrikat af messing, uppskattad till ett värde af 254,400 rdr rmt.

Beträffande jernrörelsen på vägarna och vid andra exportställen, så har under bruksåret 1867 dermed förhållit sig på sätt i nedanstående Tabell Lit. E finnes angifvet, nemligen:

Lit. E.

Jernrörelsen på vägarna och vid andra exportställen, året 1867.

	Stångjern.		Jernmanufaktur.		Summa.	
	Centner.	℔	Centner.	℔	Centner.	℔
Inventarium från år 1866 ...	1,526,793	35	179,462	8	1,706,255	43
Ifrån bruken inkommet på vägar och till andra exportställen	2,989,619	9	380,676	73	3,370,295	82
Summa	4,516,412	44	560,138	81	5,076,551	25
Af jernexporten år 1867 utgick från:						
Stockholms vägar.....	1,129,562	67	126,141	60	1,255,704	27
Göteborgs våg.....	1,243,329	24	85,563	64	1,328,892	88
De öfriga stapelstadsvägarna	605,061	88	54,922	34	659,984	22
Köpings, Strömsholms, Vesterås och Örebro uppstadsvägar, tillsammans	182,497	40	10,985	12	193,482	52
Grisslehamn, Nordmaling, Rathan, Umeå, Piteå, Öregrund, Mem, Valdemarsvik och Cimbrishamn, enligt uppgifter till General-Tullstyrelsen, tillsammans	78,268	1	3,973	61	82,241	62
Summa jernexport	3,238,719	20	281,586	31	3,520,305	51
Afgått till export	3,238,719	20	281,586	31	3,520,305	51
Uttaget till inrikes förbrukning	94,284	70	70,838	35	165,123	5
Inventarium vid smidesårets slut	1,183,408	54	207,714	15	1,391,122	69
Summa	4,516,412	44	560,138	81	5,076,551	25
Af inventarie-jernet vid smidesårets slut tillhörde:						
Stockholms vägar.....	537,627	16	98,707	53	636,334	69
Göteborgs våg.....	431,814	38	74,554	6	506,368	44
De öfriga stapelstadsvägarna.	201,271	52	33,399	21	234,670	73
Uppstadsvägarna	12,695	48	1,053	35	13,748	83
S:a inventarium d. 31 1867	1,183,408	54	207,714	15	1,391,122	69

Med tillämpning af de i nästföregående Berättelse, rörande beräkning af förhållandet emellan Export, utgående Inventarium och återstod till Inrikes förbrukning af Stångjern samt Jernmanufaktur och Stål, i underdånighet anförda grunder, visar sig detta förhållande under nedanstående år hafva varit följande:

Lit. F. *Öfversigt öfver förhållandet emellan Export, utgående Inventarium och återstod till Inrikes förbrukning af Stångjern samt Jernmanufaktur och Stål, under åren 1863—1867.*

	1863.		1864.		1865.		1866.		1867.	
	Centner.	℔	Centner.	℔	Centner.	℔	Centner.	℔	Centner.	℔
Stångjern.										
Disponibla tillgångar:										
Inventarium vid bruksårets början	1,149,547	22	1,023,343	91	1,031,907	42	1,413,388	57	1,526,793	35
Tillverkning	2,939,619	13	3,238,514	89	3,491,939	86	3,923,985	42	4,010,368	68
Summa	4,089,166	35	4,261,858	80	4,523,847	28	5,337,373	99	5,537,162	3
Disposition af berörda tillgångar:										
Export	2,177,658	80	2,359,050	59	2,055,994	12	2,637,343	31	3,238,719	20
Inventarium vid bruksårets slut	1,023,343	91	1,031,907	42	1,413,388	57	1,526,793	35	1,183,408	54
Återstod till Inrikes förbrukning	888,163	64	870,900	79	1,054,464	59	1,173,237	33	1,115,034	29
Summa	4,089,166	35	4,261,858	80	4,523,847	28	5,337,373	99	5,537,162	3
Ofvanstående disponerade belopp, beräknade i procent af de disponibla tillgångarna:										
Export	53.25		55.35		45.45		49.41		58.49	
Inventarium vid bruksårets slut	25.03		24.21		31.24		28.61		21.37	
Återstod till Inrikes förbrukning	21.72		20.44		23.31		21.98		20.14	
	100.00		100.00		100.00		100.00		100.00	
Jernmanufaktur och Stål.										
Disponibla tillgångar:										
Inventarium vid bruksårets början	178,527	10	177,987	57	186,713	85	190,152	12	179,462	8
Tillverkning	549,339	85	643,320	51	639,729	31	549,352	93	537,915	83
Summa	727,866	95	821,308	8	826,443	16	739,505	5	717,377	91
Disposition af berörda tillgångar:										
Export	173,381	35	199,296	4	207,662	87	170,014	52	281,586	31
Inventarium vid bruksårets slut	177,987	57	186,713	85	190,152	12	179,462	8	207,714	15
Återstod till Inrikes förbrukning	376,498	3	435,298	19	428,628	17	390,028	45	228,077	45
Summa	727,866	95	821,308	8	826,443	16	739,505	5	717,377	91
Ofvanstående disponerade belopp, beräknade i procent af de disponibla tillgångarna:										
Export	23.82		24.27		25.13		22.99		39.25	
Inventarium vid bruksårets slut	24.45		22.73		23.01		24.27		28.96	
Återstod till Inrikes förbrukning	51.73		53.00		51.86		52.74		31.79	
	100.00		100.00		100.00		100.00		100.00	

Den sålunda uppgifna exporten, hvilken öfverstiger den för nästföregående året anmälda, af Stångjern med 601,375.89 centner, samt af Jernmanufaktur och Stål med 111,571.79 centner, är i afseende å så väl det förra som det senare slaget af effekter, den största, som under något af de år, dessa Berättelser omfatta, egt rum, och motsvarar för det förra artikelslaget 58.49 % samt för det senare 39.25 % af det belopp hithörande effekter, som varit att disponera. Af Stångjernet har Inventarium vid bruksårets slut från senaste räkenskapen minskats med 343,384.81 centner, hvilken minskning motsvarar ett nedgående från 28.61 % till 21.37 % af de disponibla tillgångarna. Af Jernmanufaktur och Stål deremot har berörda Inventarium i enahanda hänseende ökats med 28,252.07 centner, motsvarande en förhöjning från 24.27 % till 28.96 % af nyssnämnda tillgångar. Återstoden till Inrikes förbrukning åter har från året 1866 minskats, för Stångjern med 58,203.04 centner samt för Jernmanufaktur och Stål med 161,951 centner, motsvarande denna minskning ett nedgående, i förra hänseendet från 21.98 % till 20.14 %, samt i senare afseendet från 52.74 % till 31.79 % af de för året 1867 disponibla tillgångar af berörda effekter.

2:o) **Tillverkningen vid de så kallade Ädlare Verken.**

a) **Guld.**

Vid *Konung Gustaf III:s Silfververk* i Falun hafva erhållits 20 a 31 ort 60 korn, efter afdrag af myntskatten. Tillverkningen har varit afradsfri.

b) **Silfver.**

Vid *Konung Gustaf III:s Silfververk* i Falun har åstadkommits en tillverkning af 212 a 6 ort.

Sala Silfververk i Vestmanlands Län: Grufvebrytningen har härstädes blifvit drifven i 34 arbetsrum, alla för Sala Bergslags räkning. Af dessa arbetsrum hafva tillhört: Torgschachtsgrufvan 3, Storgrufvan 27, Carlsschachtsgrufvan 3 och Grefve Bjelkes stoll 1; samt varit brutna: på malm 22, för att upptäcka nya malmtillgångar i okänd klyft 4, för beredande af utbrytning i kända malmfält 6, och för åvägbringande af kommunikation, vädervexling, m. m., 2. Orter hafva blifvit drifna till en sammanräknad längd af 388.33 fot, deraf i Grefve Bjelkes stoll 39.58 fot, samt sänkning verkstälts till ett djup af 29.56 fot. Grufvebrytningen har utgjort 77,896 tunnor fyndigt och 2,109 tunnor ofyndigt, eller tillsammans 80,005 tunnor berg å 6 $\frac{3}{4}$ kubikfot tunnan. Ur det brutna berget hafva blifvit utsofrade 182,161.2 centner vaskmalm och 5,261 centner stuffmalm, med en silfverhalt i medeltal af 1.82 ort på centnern i den förra och 12.3 till 25 ort på centnern i den senare. För blysmältningen hafva från de förberedande processerna blifvit uppförda 17,543 centner stuff, sliger och skärsten, hvaraf efter drifning och finering erhållits 2,082 a 14 ort bergfint silfver.

Den egentliga afraden utgör $\frac{1}{16}$ af tillverkningen.

Dels genom räntor, dels genom afsättning för silfvertillverkningen, har Silfververkets ränteersättningsfond under året vunnit en tillökning af 13,892 rdr 45 öre; och uppgick denna fond vid årets slut till ett belopp af 219,164 rdr 31 öre.

Löfås Silfververk i Schedvi Socken, Kopparbergs Län: Tillverkningen af silfver har här utgjort 47 a 8 ort, hvaraf $\frac{1}{16}$ erlagts såsom afrad.

Hellefors Silfververk i Hellefors Socken och Örebro Län: Vid de till verket hörande grufvor har, för undersökningar i fråga om uppgörande af förändrad arbetsplan, arbetet, med behörigt tillstånd, varit under året inställt och har någon tillverkning af silfver icke heller blifvit vid verket åstadkommen.

Guldsmedshytte Silfververk i Lindes Socken och Örebro Län: Af verkbley, som på stället åstadkommits, hafva

erhållits 322 a 54 ort, och af verkby från Östra Borns hytta i Ljusnarsbergs Socken 27 a 33 ort, eller tillsammans 349 a 87 ort silfver. Den debeterade afraden har utgjort 10 a 75 ort 13 $\frac{1}{2}$ korn.

Sammanräknade silvertillverkningen i Riket har sålunda för året utgjort 2,691 a 15 ort.

c) **Koppar.**

Gustafs- och Carlbergs Kopparverk i Åre Socken och Jemtlands Län: Vid smältningarna hafva användts 28,878 centner 50 a malm och 6,731 centner 50 a råkopparslag, eller tillsammans 35,610 centner smältgods, hvaraf erhållits 6,460 centner skärsten. Dessa hafva lemnat 1,152 centner 68 a råkoppar, hvaraf åter erhållits 951 centner 24 a garkoppar.

Stora Kopparberget i Kopparbergs Län: De under året brutna arbetsrum hafva utgjort 115, af hvilka 75 på malmvinst, 28 på försök och 12 för åvägabringande af kommunikationer. Af dessa arbetsrum hafva drifvits 97 i fast klyft och 18 i ras. 289,610 tunnor berg hafva blifvit brutna och uppfordrade, af hvilka erhållits 64,038 tunnor hårdmalm, 50,563 tunnor blötmalm samt 23,855 tunnor sylta och så kallad tvekmalm. Råkoppartillverkningen har utgjort 13,736 centner 82 a , hvilka lemnat 12,534 centner 61 a garkoppar, deraf 9,967 centner 87 a blifvit garade vid Stora Kopparberget och 2,566 centner 74 a vid Avesta.

Inom Kopparbergs Län hafva föröfrigt blifvit tillverkade:

	Garkoppar. Centner.
Vid <i>Garpenberg</i> i Garpenbergs Socken	53.30
» <i>Löfåsen</i> i Schedvi Socken.....	196.92
» <i>Såghyttan</i> i Vika Socken	241.09
	Summa 491.31.

Sammanräknade koppartillverkningen i Kopparbergs Län har således utgjort 13,025 centner 92 a garkoppar.

Riddarhytte Kopparverk i Skinnskattebergs Socken och Vestmanlands Län: Tillverkningen härstädes har utgjort 986 centner 37 a garkoppar.

Ljusnarsbergs Kopparverk i Ljusnarsbergs Socken och Örebro Län: Vid detta verk hafva nedsmälts 29,941 centner 38 a malm, af hvilka erhållits 6,404 centner skärsten. Ur dessa hafva utbringats 1,478 centner 95 a råkoppar, som lemnat 1,243 centner 86 a garkoppar.

Kafveltorps Kopparverk i nyssnämnda Socken och Län: Den härstädes nedsmälta malmen har utgjort 103,586 centner och den deraf vunna skärstenen 28,179 centner. Af dessa hafva erhållits 6,319 centner råkoppar, hvilka lemnat 4,857 centner garkoppar.

Flögfors Kopparverk i Ramsbergs Socken och Örebro Län: Vid detta verk hafva nedsmälts 42,945 centner 20 a malm, af hvilka erhållits 8,020 centner skärsten. Af dessa sistnämnda hafva erhållits 1,786 centner 65 a råkoppar, hvilka lemnat 1,504 centner 54 a garkoppar.

Tunabergs Kopparverk i Tunabergs Socken och Södermanlands Län: Tillverkningen har härstädes uppgått till 45 centner 96 a garkoppar.

Åtvidabergs Kopparverk i Åtvids Socken och Östergötlands Län: Vid detta verk hafva blifvit nedsmälta 553,760 centner 30 a malm, som erhållits från Bersbo-, Bond-, Mormors-, Eriks-, Grönhögs- och Haggrufvorna, samt 129,923 centner kopparhaltigt slagg och ugnsgods, eller tillsammans 683,683 centner 30 a kopparhaltigt gods. Råkoppartillverkningen, för hvilken uppbrukats 143,902 centner 30 a skärsten, har utgjort 27,752 centner 40 a , hvaraf 22,764 centner 40 a blifvit garade i hård och dervid lemnat 19,119 centner 63 a vanlig garkoppar, samt 4,988 centner, genom behandling i flammugn gifvit 4,019 centner 5 a raffinerad koppar, utgörande alltså begge dessa tillverkningar tillsammans 23,138 centner 68 a .

Valdemarsviks Kopparverk i Tryserums Socken och Calmar Län: Den härstädes nedsmälta malmen har utgjort 33,415 centner 70 g , och den tillverkade garkopparen uppgått till 855 centner 71 g .

Fredriksbergs Kopparverk i Fröderyds Socken och Jönköpings Län: Vid detta verk hafva nedsmälts 12,683 centner malm och tillverkats 312 centner 83 g garkoppar.

Enligt hvad nu blifvit i underdånighet anfördt, har koppartillverkningen i Riket utgjort 46,922 centner 11 g garkoppar*).

Kafveltorp, Valdemarsvik och Fredriksberg hafva åtnjutit frihetsår. För koppartillverkningen i öfrigt, undantagande slaggbrukskopparen, är afraden bestämd till $\frac{1}{30}$ af tillverkningsbeloppet.

d) Nickel.

Sågmyre Nickelverk i Leksands Socken och Kopparbergs Län: Tillverkningen har här utgjort 644 centner 24 g nickelkoppar.

Klefva Nickelverk i Alsheda Socken och Jönköpings Län: Ur Klefva grufva hafva blifvit uppfordrade 52,195 centner nickelmalm. Vid nämnda verk hafva nedsmälts 60,916 centner malm och tillverkats 1,713 centner 85 g nickelsten, af hvilken sistnämnda produkt en del användts för frambringandet af 45 centner 29 g granulerad nickel.

e) Messing.

Tillverkningen här af har utgjort:

	Centner.	g .
Vid <i>Skultuna Messingsbruk</i> i Skultuna Socken och Vestmanlands Län	2,215.	82.
» <i>Gusums Messingsbruk</i> i Ringarums Socken och Östergötlands Län	95.	35.
	Summa	2,311. 17.

3:o) Diverse Verk och Tillverkningar.

Kopparhamrar och Kopparvalsverk.

Tillverkningen vid dessa verk har utgjort:

	Centner.	g .
Vid <i>Avesta</i> i Kopparbergs Län	1,874.	78.
» <i>Källefäll</i> i Skaraborgs Län	137.	64.75.
» <i>Forssjö</i> i Södermanlands Län	4.	30.
» <i>Åtvidaberg</i> i Östergötlands Län	75.	60.
» <i>Lessebo</i> i Kronobergs Län	194.	50.
» <i>Granefors</i> i Blekinge Län	570.	—
» <i>Kallinge</i> i d:o	500.	—
» <i>Olofsström</i> i d:o	571.	16.
» <i>Kopparmöllan</i> i d:o	252.	22.
	Summa	4,180. 20.75.

Bly

har blifvit tillverkad till nedanstående belopp:

	Centner.	g .
Vid <i>Sala Silfververk</i>	979.	87.
» <i>Löfåsen</i> i Kopparbergs Län	212.	92.

*) I nästföregående Berättelse har slutaumman för koppartillverkningen året 1866 blifvit utförd med 43,297 centner 19 g , i stället för med 44,833 centner 56 g ; hvilket härmed torde få rättas.

	Centner. \mathfrak{z} .
Vid <i>Persbo</i> i Kopparbergs Län.....	316. 77.
» <i>Guldsmedshyttan</i> i Örebro Län	5,648. 64.
» <i>Kafvelltorp</i> i d:o	2,488. —
	Summa 9,647. 20.

För öfrigt torde böra anmärkas, att Blyglete, som synes vara ernad att såsom sådan afyttras och ej att dessförintan reduceras, blifvit tillverkad vid *Sala* silfververk till belopp af 374 centner 85 \mathfrak{z} och vid *Guldsmedshyttan* till belopp af 265 centner 85 \mathfrak{z} .

Afraden har för *Löfåsen* utgjorts med $\frac{1}{30}$ af tillverkningen och uppgifves i fråga om *Guldsmedshyttan* vara debeterad för 4,475 centner 74 \mathfrak{z} , tillverkade af eget verkby, samt är för sistnämnda verk bestämd att utgå med $\frac{1}{30}$ af tillverkningen. Den öfriga blytillverkningen har varit afradsfri.

Zink.

Ur de Bolaget *La Vieille Montagne* tillhöriga Zinkgrufvor, belägna dels i Lerbäck och Hammars Socknar i Örebro Län, dels i Godegårds Socken af Östergötlands Län hafva uppfodrats 442,048 centner zinkmalm, af hvilket belopp 392,688 centner genomgått vaskverket. I rosthytta, åter, äro behandlade 272,904 centner. Metallisk zink har icke blifvit tillverkad.

Kobolt.

Vid *Tunaberg* i Tunabergs Socken och Södermanlands Län hafva genom stampning och vaskning erhållits 1,615 \mathfrak{z} renad koboltmalm, hvaraf i afrad erlagts $\frac{1}{30}$, eller 53.25 \mathfrak{z} .

Brunsten

är vid *Spæxeryds* och *Hohults* grufvor i Ödestugu Socken och Jönköpings Län upptagen till ett belopp af 4,370 centner.

Svafvel.

Tillverkningen här af har utgjort:

	Centner. \mathfrak{z} .
Vid <i>Falu Sambruksbolags</i> , Stora Kopparbergs Bergslag numera tillhöriga, verk.....	7,307. —
» <i>Östra Silfberget</i> i Kopparbergs Län	1,143. 40.
» <i>Såghyttan</i> i d:o	234. —
» <i>Löfåsen</i> i d:o	185. —
» <i>Korsnäs</i> i d:o	128. —
» <i>Dylta</i> i Örebro Län.....	831. —
	Summa 9,828. 40.

Förstnämnda verk har större delen af året åtnjutit afradsfrihet, på grund af då ännu fortfarande frihetsår. För tillverkningen vid *Dylta* har afraden varit bestämd till $\frac{1}{10}$ af tillverkningen, att med penningar efter fastställt pris lösas. För de öfriga verken utgör afraden $\frac{1}{30}$ af tillverkningen.

Kopparvitriol.

Vid *Falu Sambruksbolags*, Stora Kopparbergs Bergslag numera tillhöriga, verk hafva häraf tillverkats 2,263 centner 60 g . I fråga om afraden har gällt hvad för verkets svafveltillverkning i sådant afseende här ofvan blifvit anfördt.

Jern-Vitriol.

Tillverkningen häraf har utgjort:

	Tunnor.	Centner.	g .
Vid <i>Stora Kopparberget</i>	—	2,278.	38.
» <i>Dylta</i> i Örebro Län	—	985.	60.
» <i>Ölands Bruk</i> i Calmar Län	1,000.	—	—
» <i>Lovers Bruk</i> i d:o	950.	—	—
Summa	1,950.	3,263.	98.

Afraden har utgjorts, vid *Dylta* såsom för svafveltillverkningen derstädes är anfördt, och vid de öfriga verken med $\frac{1}{30}$ af tillverkningsbeloppet.

Rödfärg.

Tillverkningen häraf har utgjort:

	Tunnor.	Centner.	g .
Vid <i>Falu, Gamla Herregårdens</i> och <i>Ingarfs</i> Rödfärgsverk i Kopparbergs Län	—	11,533.	—
» <i>Ridkärrs</i> Rödfärgsverk i Örebro Län	—	1,020.	—
» <i>Dylta</i> » i d:o	1,846.	—	—
» <i>Ölands</i> » i Calmar Län.....	510.	—	—
» <i>Lovers</i> » i d:o	250.	—	—
» <i>Klefva</i> » i d:o	—	157.	—
Summa	2,606.	12,710.	—

Afraden har skolat utgöras, vid *Dylta* såsom för svafvel och jernvitriol, vid *Klefva* med $\frac{1}{20}$ och vid öfriga verken med $\frac{1}{30}$ af tillverkningsbeloppet.

Alun.

Häraf äro tillverkade:

	Tunnor.
Vid <i>Latorps</i> Alunbruk i Örebro Län	1,680.
» <i>Ölands</i> » i Calmar Län	1,800.
» <i>Lovers</i> » i d:o	1,150.
» <i>Andrarums</i> » i Kristianstads Län	614.
Summa	5,244.

Blyerts.

har under året icke blifvit vid något af de hos Bergs-Öfver-Styrelsen anmälda verk tillverkad.

Porfyr.

Häraf hafva under året några arbeten icke blifvit åstadkomna.

Marmor.

Vid *Kolmårdens Marmorbruk* i Östergötlands Län hafva marmorarbeten blifvit förfärdigade till ett värde af 13,305 rdr.

Stenkol.

Häraf hafva blifvit uppbrutna:

	Kubikfot.
Vid <i>Höganäs</i> i Malmöhus Län:	
af sorten <i>M</i> 1.....	487,175.
» » <i>M</i> 2.....	782,055.
» » <i>M</i> 3.....	377,752.
	1,646,982.
Ur <i>Vallåkra Bolags</i> Stenkolsfält i nämnda Län.....	1,650.
» <i>Boserups</i> Stenkolsfält i samma Län.	
af sorten <i>M</i> 1	19,810.
» » <i>M</i> 2	4,343.
	24,153.
Vid <i>Helsingborgs Stenkolsverk</i> :	
af sorten <i>M</i> 1	1,010.
» sorterne <i>N</i> :ris 2 och 3.....	9,800.
	10,810.
Ur <i>Nya Skånska Stenkolsbolagets</i> Stenkolsfält, likaledes i Malmöhus Län	19,011.
	Summa 1,702,606.

I öfverensstämmelse med hvad nu blifvit i underdånighet anfördt, äro de under bruksåret 1867 åstadkomna bergverksprodukter i nedanstående Tabell Lit. G. summariskt för hvarje slag upptagna; varande äfven, för jemnförelse härutinnan, produktionsbeloppen under de fyra nästföretgånga åren i Tabellen införda.

Lit. G. Bergverksprodukter, åren 1863—1867.

	1863.	1864.	1865.	1866.	1867.
Jernmalm, Bergmalm..... Centner	10,542,329.38	10,917,767.20	11,681,729.30	11,366,078.06	11,401,831.10
D:o Sjö- och Myrmalmer »	129,497.50	178,858	477,602.	191,909.57	418,436.30
Tackjern, oberäknadt gjutgods, tillverkad vid masugnarne..... »	4,269,367.77	5,528,055.65	5,205,472.06	5,285,782.59	5,838,535.23
Gjutgods, tillverkad vid masugnarne..... »	125,260.88	150,878.30	125,796.51	129,087.21	126,008.54
Gjutgods, tillverkad genom tackjerns omsmältning..... »	192,656.60	194,991.48	196,915.12	202,348.57	181,750.99
Stångjern »	2,939,619.13	3,238,514.89	3,491,939.86	3,923,985.42	4,010,368.68
Jernmanufaktur och Stål..... »	549,339.85	643,320.51	639,729.31	549,352.93	537,915.83
Guld ₤	8.38	61.2380	35.5024	10.2162	20.31
Silfver »	2,683.54	3,049.01	2,681.8225	2,487.38	2,691.15
Koppar Centner	44,449.83	39,737	43,532	44,833.56	46,922.11
Nickelkoppar »	517	537.61	449.97	599.34	689.53
Nickelsten »	846	1,045.30	1,493.58	1,485.30	1,713.85
Messing »	3,044.60	2,795.50	2,504.90	3,286.56	2,311.17
Kopparsmide »	7,251.86	6,357.30	5,176.46	5,073.425	4,180.2075
Bly »	11,252.51	13,282.19	11,272.64	6,787.12	9,646.20
Zinkmalm »	212,500	335,181	610,464	490,300	442,048
Koboltmalm ₤	1,236	1,530	1,400	1,200	1,615
Brunsten Centner	1,200	2,400	6,000	8,500	4,370
Svafvel »	6,668.45	9,563.45	9,931.40	10,536.42	9,828.40
Jernvitriol..... »	1,600	2,960	3,849.30	3,034.19	3,263.98
D:o Tunnor	2,200	2,000	2,000	2,000	1,950
Kopparvitriol Centner	931.30	337.81	1,763.73	1,266.64	2,263.60
Rödfärg »	10,208.60	8,207.20	2,938	15,957.60	12,710
D:o Tunnor	6,302	4,164	7,742	2,486	2,606
Alun..... »	5,930	5,642	5,525	5,575	5,244
Blyerts Centner	2,028.92	675.25	251	351.50	—
Porfyr..... till värde i Rdr Rmt af	6,500	7,500	5,700	3,000	—
Marmor... d:o d:o	36,340	10,708	22,302	24,946.47	13,305
Stenkol..... Kubikfot	1,450,284	1,365,347	1,618,136	1,670,186	1,702,606

4:o **Arbetskraft.**

Vid bruks och bergverksrörelsen hafva under året varit använda 23,352 arbetare, såsom i följande Tabell Lit. H finnes närmare angifvet:

Lit. H.

Antal arbetare, använda vid bruks- och bergverksrörelsen, året 1867.

	Jerngrufvorna.				Jernverken.					Andra Verk med tillhörande Grufvor.				Summa Summarum.
	Ständige.	Tillfällige.	Qvinnor och barn.	Summa.	Masnagnarne.	Stångjernverken.	Manufakturverken och Gjuterierna.	Ej klassifcerade.	Summa.	Guld-, Silver- och Blyverken.	Kopparverken.	Åtskilliga andra Verk.	Summa.	
Norrbottns Län.....	4	4	—	8	17	17	31	9	74	—	—	—	—	82
Vesterbottns ».....	—	—	—	—	60	86	30	10	186	—	—	—	—	186
Vesternorrlands ».....	—	—	—	—	66	163	141	29	399	—	—	—	—	399
Jemtlands ».....	14	—	—	14	7	7	6	—	20	—	135	—	135	169
Gefleborgs ».....	165	36	—	201	379	678	194	—	1,251	—	—	—	—	1,452
Upsala ».....	439	19	70	528	135	220	20	—	375	—	—	—	—	903
Stockholms Län och Stad.....	217	51	47	315	33	120	351	—	504	—	—	—	—	819
Kopparbergs Län utom Stora Kopparberget.....	770	56	60	886	840	761	294	178	2,073	33	120	30	183	3,142
Stora Kopparberget.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	761	38	799	799
Vestmanlands Län utom Sala Bergshauptmans-Distrikt.....	212	34	—	246	290	482	345	135	1,252	—	82	145	227	1,725
Sala Bergshauptmans-Distrikt.....	4	—	—	4	—	—	—	—	—	341	—	—	341	345
Örebro Län } 5:te Bergmästare-Distr.	462	44	5	511	361	324	32	—	717	229	360	2	591	1,819
Örebro Län } 6:te Bergmästare-Distr.	461	121	50	632	444	525	181	—	1,150	—	33	729	762	2,544
Skaraborgs Län.....	—	—	—	—	18	84	118	—	220	—	—	3	3	223
Vermlands ».....	668	—	87	755	408	788	493	—	1,689	8	—	—	8	2,452
Elfsborgs ».....	—	—	—	—	1	198	181	—	380	—	—	—	—	380
Göteborgs och Bohus Län.....	—	—	—	—	—	14	238	—	252	—	—	—	—	252
Södermanlands Län.....	143	16	45	204	142	66	200	—	408	—	3	17	20	632
Östergötlands ».....	61	—	—	61	75	424	437	—	936	—	1,181	34	1,215	2,212
Calmar ».....	42	36	—	78	144	84	237	—	465	—	191	170	361	904
Jönköpings ».....	43	13	—	56	125	114	130	—	369	—	85	96	181	606
Kronobergs ».....	7	5	—	12	41	63	254	—	358	—	—	2	2	372
Hallands ».....	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—	—	—	—	2
Blekinge ».....	—	—	—	—	—	3	100	—	103	—	—	40	40	143
Kristianstads ».....	—	—	—	—	—	—	55	—	55	—	—	38	38	93
Malmöhus ».....	—	—	—	—	—	—	223	—	223	—	—	474	474	697
Summa	3,712	435	364	4,511	3,586	5,221	4,293	361	13,461	611	2,951	1,818	5,380	23,352

I afseende å olyckshändelser, timade bland de vid bergverken under året sysselsatte arbetare, har blifvit anmäldt: att vid Stora Kopparberget genom olyckshändelse i grufvan blifvit skadade sju personer, af hvilka dock sex blifvit fullt återställda; att vid Gröndalsgrufvan i Norbergs Socken, Vestmanlands Län, en man, som träffats af en nedfallande spira, deraf omkommit; att vid Hedbergsgrufvan i samma Socken en man nedstörtat i grufvan och deraf ljustit döden; att vid

olika grufvor inom Norbergs bergslag sex arbetare blifvit mer eller mindre svårt, ehuru dock ej lifsfarligt, skadade genom fall, eller vådaskott eller annan olyckshändelse; att vid Dalkarlsbergs grufvor i Nora Socken, Örebro Län, två personer omkommit genom nedfallande i grufvan; att vid Pershytte- och Stribergrs grufvor i nämnda Socken två man, en på hvardera stället, ljutit döden genom för tidig explosion af sprängolja; samt att vid Persbergs grufvor i Vermlands Län, en man omkommit genom vådaskott.

Enligt meddelade uppgifter, hafva vid bruks- och bergverksdriften under året varit begagnade 70 ångmaskiner, af hvilka 49 vid grufvorna, nemligen 2 i Gefleborgs Län, 8 i Upsala Län, 5 i Stockholms Län, 4 i Kopparbergs Län, 3 i Vestmanlands Län, 14 i Örebro Län, 3 i Södermanlands Län, 4 i Östergötlands Län, 2 i Calmar Län, 1 i Jönköpings Län och 3 i Malmöhus Län; 4 vid masugnsdriften, nemligen 1 i Upsala Län, 2 i Stockholms Län och 1 i Kopparbergs Län; 10 vid Stångjerns- och Manufakturverken, nemligen 3 i Gefleborgs Län, 1 i Upsala Län, 1 i Kopparbergs Län, 3 i Örebro Län, 1 i Jönköpings Län och 1 i Blekinge Län; samt 7 vid andra verk, nemligen 2 i Örebro Län, 3 i Malmöhus Län, 1 i Kristianstads Län och 1 i Blekinge Län.

5:o) Inmutningar och Hvilostånd.

På sätt nedanstående Tabeller närmare utvisa, hafva under året af vederbörande Tjenstemän blifvit utfärdade 4,200 mutsedlar å följande slags mineralanledningar, nemligen:

Lit. I.

Mutsedlar, utfärdade året 1867.

	Jernmalm.		Guld-, Silfver- och Blymalmer.	Kopparmalm.	Nickelmalm.	Zinkmalm.	Manganmalm.	Molybdenmalm.	Svafvelkis.	Blyerts.	Stenkol.	Varp.		Summa.	
	Bergmalm.	Sjö- och Myr- malmer.										Jern.	Andra.		
1:o) Å nyupptäckta fyndigheter:															
Af Bergshauptmannen vid Sala Silfververk å.....	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
» Bergmästaren i 2:dra Bergmästaredistriktet å.....	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
» D:o i 3:dje d:o.....	21	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	23
» D:o i 4:de d:o.....	36	—	11	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	56
» D:o i 5:te d:o.....	34	—	10	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	53
» D:o i 6:te d:o.....	7	—	—	1	4	—	—	1	—	—	—	—	—	—	13
» D:o i 7:de d:o.....	32	—	19	10	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	62
» D:o i 8:de d:o.....	2	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6
» D:o i 9:de d:o.....	1	9	—	2	1	—	11	—	—	—	271	—	—	—	295
Summa	135	9	42	36	5	—	12	1	1	—	271	—	—	—	512
2:o) Å förut inmutade fyndigheter:															
Af Bergmästaren i 1:sta Bergmästaredistriktet å.....	529	—	2	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	535
» D:o i 2:dra d:o.....	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
» D:o i 3:dje d:o.....	79	—	3	6	2	1	—	—	4	—	—	—	—	—	95
» D:o i 4:de d:o.....	160	—	12	11	—	—	—	—	—	10	—	—	—	1	194
» D:o i 5:te d:o.....	78	—	29	21	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	130
» D:o i 6:te d:o.....	7	1	1	6	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	16
» D:o i 7:de d:o.....	85	—	31	15	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	134
» D:o i 8:de d:o.....	35	21	—	65	1	—	—	—	4	—	—	—	—	3	129
» D:o i 9:de d:o.....	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	2,451	—	—	—	2,454
Summa	973	25	78	129	3	2	3	—	8	10	2,451	2	4	—	3,688
Summa Summarum	1,108	34	120	165	8	2	15	1	9	10	2,722	2	4	—	4,200

samt meddelats hvilostånd för 883 grufvor, nemligen:

Lit. K.

Hviloståndsresolutioner, meddelade året 1867.

	Jernmaln.	Guld-, Silver- och Blymal- mer.	Kopparmaln.	Svafvelkis.	Stenkol.	Summa.
Af Bergmästaren i 1:sta Bergmästaredistriktet för	49	—	—	—	—	49
» d:o i 3:dje d:o »	76	—	1	2	—	79
» d:o i 4:de d:o »	105	6	1	—	—	112
» d:o i 5:te d:o »	50	11	13	—	—	74
» d:o i 6:te d:o »	4	—	2	—	—	6
» d:o i 7:de d:o »	14	—	2	—	—	16
» d:o i 8:de d:o »	20	—	16	—	—	36
» d:o i 9:de d:o »	1	—	1	—	509	511
Summa	319	17	36	2	509	883

Uppgifna antalet utmål, som under året varit under hvilostånd, har deremot utgjort 761, af hvilka 633 tillhört jerngrufvor.

6:o) **Förändringar genom anläggning eller nedläggande af Verkstäder.**

Under bruksåret hafva resolutioner blifvit utfärdade rörande anläggning af

Blomfors stångjerns- och jernmanufakturverk i Horns Socken och Östergötlands Län;

Trummelsbergs masugn i Vester Våla Socken och Vestmanlands Län;

Ett manufakturverk vid *Hjelmafors* stångjernsverk i Dalstorps Socken och Elfsborgs Län; samt rörande begagnande såsom ständigt verk af

Kafvelstorps år 1859 med vederbörligt tillstånd anlagda, för tillgodogörande af blyglans samt koppar- och zinkmalmer afsedda, profhytta;

hvaremot nedläggande för alltid af ett verk, *Gräsbosjö* Stångjernsverk i Fernebo Socken och Vermlands Län, blifvit hos Collegium under nämnda år anmaldt.

Collegium framhärdar med djupaste vördnad,

Stormäktigste, Allernädigste Konung!
Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste, tropligtigste
tjenare och undersåtar,

L. MANDERSTRÖM.

S. J. STENBERG.

Stockholm den 10 November 1868.

F. A. Crælius.